

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОСВІТИ ТА НАУКИ

Збірник матеріалів

**XXVII підсумкової науково-практичної
конференції викладачів**

20 лютого 2025 року

Київ 2025

УДК 061.3(063)

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ОСВІТИ: Збірник матеріалів XXVII підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ / За заг. ред. М.В. Трофименка. Київ: МДУ, 2025. 385 с.

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет вченою радою Маріупольського державного університету (протокол № 7 від 26.02.2025)

Редакційна колегія:

Голова Трофименко М.В., ректор МДУ, доктор політичних наук, професор;

Члени редколегії Безчотнікова С.В., доктор філологічних наук, професор;
Задорожня-Княгницька Л.В., доктор педагогічних наук, професор;
Іванець Т. М., голова Ради молодих вчених МДУ, кандидат політичних наук, доцент;
Калініна С. П., доктор економічних наук, професор;
Константинова Ю. В., кандидат історичних наук, доцент;
Марена Т.В., кандидат економічних наук, доцент, проректор з науково-педагогічної роботи;
Мельничук І. В., кандидат філологічних наук, доцент;
Омельченко В.Я., доктор економічних наук, професор;
Павленко О.Г., доктор філологічних наук, професор;
Пирлік Н. В., кандидат філологічних наук, доцент;
Романцов В.М., доктор історичних наук, професор;
Сабадаш Ю. С., доктор культурології, професор;
Тарасенко Д. Л., доктор економічних наук, професор.

Збірник містить матеріали XXVII підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ, яка відбулася 20 лютого 2025 року в Маріупольському державному університеті.

У матеріалах висвітлені актуальні проблеми розвитку міжнародних відносин та зовнішньої політики, філософії та соціології, історії, економіки та менеджменту, права, екології, кібербезпеки, документознавства, культурології, журналістики, філології, літературознавства, методики викладання, педагогіки та психології.

Видання адресоване науковцям, викладачам, аспірантам та здобувачам вищої освіти, а також усім, хто цікавиться сучасними проблемами науки та освіти.

Редакція не несе відповідальності за авторський стиль тез, опублікованих у збірнику.

%B4%D0%B6%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82_%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%B0%D0%BF_%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B5%D0%BA%D1%82%D1%96%D0%B2.pdf (дата звернення: 09.12.2024).

2. Єгорченков О.В., Єгорченкова Н.Ю., Катаєва Є.Ю. Азбука управління проєктами. Планування: навч. посіб. К.: КНУ ім. Т.Шевченка, 2017. 117 с. URL: http://www.geol.univ.kiev.ua/lib/ABC_project_management.pdf (дата звернення: 09.12.2024).

3. Мацука В.М. Управління життєвим циклом проєкту. Майбутнє – аудит: Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Кривий Ріг, 15 січня 2024 р./ редкол.: М.І. Ступнік, В.С. Адамовська, М. Л. Крапивко, Є.В. Міщук [Електронний ресурс]. Кривий Ріг: Вид. Р.А. Козлов, 2024. С. 116-117. URL: <http://ds.knu.edu.ua/jspui/> (дата звернення: 09.12.2024).

4. Сьоме видання Настанови до зводу знань з управління проєктами (Настанова PMBOK) та Стандарт з управління проєктами. Project Management Institute, Inc., 2022. 415 с. URL: <https://pmiukraine.org/pmbok7/> (дата звернення: 09.12.2024).

5. Філдінг П.Дж. Як керувати проєктами. К.: Фабула, 2020. 240 с. URL: <https://inpleno.com.ua/product/288381-YAk-keruvati-proektami-Pol-Dzh-Filding-FABULA.html> (дата звернення: 09.12.2024).

Ткаченко Олена,
кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту та фінансів
Маріупольський державний університет

СТРАТЕГІЧНІ КАРТИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ

Стратегічне управління є важливим для розвитку будь-якої компанії, підприємства, будь-якого бізнесу і свідчить про їх зрілість і доволі стійкі позиції на ринку. Використання стратегічного управління дозволяє краще розуміти власну господарську діяльність, її можливі результати, оцінити потенціал кожного із напрямів діяльності, ідентифікувати можливі загрози і напрацьовувати певні механізми протидії їм. Циклічність процесу стратегічного управління (розробка, реалізація, корегування, досягнення цілей, формування нової стратегії і т.п.) передбачає необхідність оцінки результатів, успішності власних зусиль. Вирішення проблем оцінки певних змін (є вони позитивні або негативні) пов'язано із

потребою порівняння досягнутих результатів із запланованими. Вирішити цю проблему дозволяє збалансована система показників (BSC – Balanced Score Card).

Авторами цієї системи є Роберт Каплан (Dr. Robert S. Kaplan) та Девід Нортон (David P. Norton), які запропонували її на основі проведених досліджень у 1990-х роках. Саме вони запропонували орієнтуватися не лише на фінансові перспективи (забезпечення прибутковості, зниження витрат, зростання інвестиційної привабливості) і надавати увагу лише цим показникам, а додатково враховувати такі напрями як внутрішні бізнес-процеси (оптимізація виробничих процесів, підвищення ефективності операцій, тощо), показники роботи з клієнтами (підвищення задоволеності клієнтів, розширення клієнтської бази, тощо), навчання та інновації (інвестиції у навчання персоналу, розвиток корпоративної культури, підвищення кваліфікації працівників, впровадження інновацій, тощо) [1].

Ці дослідники довели, що для якісної реалізації стратегії особливо у довгостроковій перспективі недостатньо лише фінансових показників для оцінки, саме у комплексі всі ці чотири групи показників допомагають компанії досягати стратегічних цілей.

Для реалізації стратегічного підходу в управлінні в сучасних умовах використовуються різні методи і критерії (СВОТ-аналіз, матриці Ансоффа, Мак Кінсі Джеренал Електрик, Бостонської консалтингової групи, система збалансованих показників і ін.). Серед цих методів система збалансованих показників займає особливе місце, тому що дозволяє персоналу отримати чіткий орієнтир щодо власної діяльності, розуміння власного місця в діяльності організації, відчуті себе залученим до досягнення стратегічних цілей організації і до досягнення свої власних цілей. Таким чином, збалансована система показників мотивує співробітників і впливає на їх поведінку, підвищуючи ймовірність реалізації загальної стратегії організації.

Слід зазначити, що оцінити процес впровадження збалансованої системи показників доволі складно, тому що для отримання об'єктивних результатів потрібно багато часу, протягом якого в організації відбуваються зміни, якість яких, також потрібно оцінювати. Для вирішення цієї задачі управління Р. Капланом і Д. Нортонем були запропоновані стратегічні карти, так звані «Roadmapping» («дорожні карти»), в яких «визначаються» напрями («маршрути») розвитку організації за основними сферами діяльності, такими як фінансові перспективи, внутрішні бізнес-процеси, робота з клієнтами, навчання та інновації в майбутньому.

Стратегічні карти виступають інструментом візуалізації використання збалансованої системи показників (BSC) і дозволяють організаціям через їх взаємопов'язану систему досягати стратегічних цілей. По-суті, стратегічні карти є тим важливим елементом, що описує причинно-наслідкові зв'язки між цілями в різних аспектах діяльності організації.

Перевагами цього інструменту стратегічного управління є те, що на одному аркуші паперу представлено трансформацію інтегрованих та скомбінованих цілей організації в єдину стратегію розвитку, що підкріплена системою показників, за допомогою яких може бути оцінено ступінь її реалізації. Таким чином, стратегічні карти збалансованої системи показників забезпечують високий рівень ефективності управління шляхом перетворення місії та стратегії організації в комплексну систему оперативних цілей і відповідних їм основних показників діяльності, а також дозволяють поетапно інформувати і залучати підлеглих до виконання ключових завдань та контролювати їх виконання.

Література

1. Kaplan R.S., Norton D.P. The Balanced Scorecard: Translating Strategy into Action. Boston: Harvard Business Review Press, 1996.
2. Сохацька О. М., Смерека С. В. Особливості формування стратегічних карт підприємства. Ефективна економіка. 2020. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7826>.

Shevchenko Lyubov,
candidate of economic sciences, associate professor, associate professor of the Department
of Management and Finance
Mariupol State University;
Shendrygorenko Maryna,
candidate of economic sciences, associate professor, associate professor of the Department
of Management and Finance
Mariupol State University

TRAINING OF ACCOUNTING AND TAXATION SPECIALISTS: TODAY'S CHALLENGES

The current political and economic situation of Ukraine has its influence on the theoretical and methodological foundations of the development of accounting and the problems of training accounting personnel in the higher education system.

The main problem of accounting science is the reflection of accounting theory in the educational process as a tool for reflecting economic transactions. That is, accounting is perceived as a service system of the management structure, which is not capable of independently solving the problems of the economy.